

Sygn. akt II AKz 533/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz /del. spr./

Protokolant: Natasza Żak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Wieliczce E. Z.

po rozpoznaniu w sprawie A. W. syna P. i B. z domu K., urodzonego (...) w K.,

podejrzanego o popełnienie przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 18 lipca 2022 r., sygn. akt VI Kp 1514/22, w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

A. W. podejrzany jest o popełnienie przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., polegającego na tym, że 22 stycznia 2022 r. w W., woj. (...), używając przemocy wobec I. K. i J. K. polegającej na popychaniu, przewracaniu na podłogę i łóżko, uderzaniu po twarzy i głowie oraz używając trzymanego w ręce noża spowodował u pokrzywdzonego J. K. rany cięte oraz tłuczone policzka prawego, wargi dolnej, głowy, ucha lewego, palców i ręki prawej, II-III ręki lewej, drobnego złamania wierzchołka nosa i prawego łuku jarzmowego, które to obrażenia naruszyły prawidłowe funkcjonowanie narządów ciała wyżej wymienionego na okres powyżej siedmiu dni, a także poprzez przystawienie pokrzywdzonej niebezpiecznego narzędzia w postaci noża do szyi i żądania wydania kolczyków, doprowadził wyżej wymienionych do stanu bezbronności, a następnie usiłował zabrać w celu przywłaszczenia pieniądze w nieustalonej kwocie oraz biżuterię na ich szkodę lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na postawę pokrzywdzonych, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 1 roku kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne.

Postanowieniem z 24 stycznia 2022 r., sygn. akt II Kp 33/22, Sąd Rejonowy w Wieliczce zastosował wobec podejrzanego A. W. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy, tj. od 22 stycznia 2022 r., godz. 04:10 do 22 kwietnia 2022 r., godz. 04:10. Czas trwania aresztu został przedłużony postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie z 21 kwietnia 2022 r. do 21 lipca 2022 r., godz. 04:10, które zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 31 maja 2022 r., sygn. akt II AKz 334/22.

Śledztwo zostało przedłużone na mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Wieliczce z 8 lipca 2022 r. do 23 października 2022 r., przy czym dotychczas w toku postępowania przygotowawczego wykonano szereg czynności procesowych wskazanych w przedmiotowym wniosku. Z uwagi na zbliżający się koniec okresu izolacyjnego środka zapobiegawczego, prokurator wystąpił z wnioskiem o przedłużenie aresztu wobec podejrzanego A. W. na dalszy

czas oznaczony, tj. do 19 października 2022 r., godz. 04:10, motywując swój wniosek potrzebą przeprowadzenia szczegółowo wskazanych we wniosku czynności dowodowych.

Postanowieniem z 18 lipca 2022 r., sygn. akt VI Kp 1415/22, Sąd Okręgowy w Krakowie przedłużył stosowanie wobec podejrzanego A. W. stosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania na dalszy czas oznaczony, to jest do 19 października 2022 r., godz. 04:10. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie podniósł, że zachodzi uzasadniona obawa matactwa ze strony oskarżonego (z uwagi na doniesienia, że członkowie jego rodziny podejmowali próby wpływania na zeznania świadków), jak również obawa jego ucieczki lub ukrycia się (ze względu na fakt, iż oskarżony w przeszłości już ukrywał się przed wymiarem sprawiedliwości), zaś perspektywa wymierzenia mu surowej kary (w razie uznania jego winy) jawi się jako realna.

Na to postanowienie obrońca oskarżonego adw. M. O. wniósł zażalenie, zarzucając:

a) mającą wpływ na treść postanowienia obrazę przepisów postępowania, a to art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez dowolne przyjęcie, że zebrany dotychczas w sprawie materiał dowodowy wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo, że podejrzanym A. W. dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena tego materiału dowodowego, prowadzi do wniosków odmiennych;

b) mającą wpływ na treść postanowienia obrazę przepisów postępowania, a to art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez dowolne przyjęcie, że w stosunku do podejrzanego A. W. zachodzą szczególne przesłanki stosowania aresztu w postaci uzasadnionej obawy ucieczki lub ukrycia się podejrzanego przed wymiarem sprawiedliwości, a nadto uzasadniona obawa, że przebywając na wolności będzie w sposób bezprawny utrudniał postępowanie w sytuacji, gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, prowadzi do wniosków odmiennych;

c) mającą wpływ na treść postanowienia obrazę przepisów postępowania, a to art. 258 § 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez przyjęcie, że w stosunku do podejrzanego A. W. zachodzi szczególna przesłanka stosowania tymczasowego aresztowania w postaci grożącej mu surowej kary w sytuacji, gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo, że podejrzanym dopuścił się zarzucanego mu czynu, a tym samym nie można przyjąć, że podejrzanemu realnie grozi wymierzenie surowej kary, o której mowa w art. 258 § 2 k.p.k.;

d) mającą wpływ na treść postanowienia obrazę przepisów postępowania, a to art. 263 § 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie, z uwagi na konieczność wykonywania dalszych czynności procesowych, a to uzyskania opinii z zakresu badań mikrośladów i wykonania czynności zmierzających do zakończenia postępowania przygotowawczego, zachodzi potrzeba dalszego przebywania podejrzanego A. W. w izolacji i stosowania względem niego tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy potrzeby takiej dopatrzeć się nie można, albowiem udział podejrzanego w tego rodzaju czynnościach nie jest niezbędny.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i uchylenie, zastosowanego wobec podejrzanego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Sąd Apelacyjny w Krakowie stwierdził, co następuje:

Zażalenie obrońcy oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się do treści zażalenia w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że sformułowane w zażaleniu zarzuty są zasadniczo tożsame z tymi, które były już przedmiotem szczegółowej analizy przez sąd odwoławczy – Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt II AKz 334/22. W obecnym stanie sprawy, argumentacja przedstawiona w tym orzeczeniu, jest nadal aktualna, co do istnienia przesłanki ogólnej i przesłanek szczególnych stosowania tymczasowego aresztowania. Zmieniły się natomiast okoliczności sprawy rzutujące na potrzebę dalszego stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego.

Analizując więc sytuację procesową oskarżonego A. W. w kontekście zarzutów zażalenia, to pierwszej kolejności podkreślić należy, że każde przedłużanie tymczasowego aresztowania jest decyzją procesową autonomiczną wobec tej, która została podjęta poprzednio w przedmiocie zastosowania tego środka zapobiegawczego oraz uprzednich decyzji procesowych o jego przedłużeniu (zob. postanowienie SA w Krakowie z 06.03.2018., II AKz 104/18, Legalis 1856015). Nie budzi zatem wątpliwości w realiach rozpoznawanej sprawy konieczność weryfikacji podstaw stosowania tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego A. W., zarówno w kontekście istnienia przesłanek pozytywnych ogólnych z art. 249 k.p.k., jak i pozytywnych szczególnych z art. 258 k.p.k., a także wystąpienia negatywnych przesłanek szczególnych z art. 259 k.p.k.

Ponadto, jak słusznie sugeruje skarżący w części motywacyjnej zażalenia, przepis art. 257 § 1 k.p.k. wyrażający dyrektywę minimalizacji tymczasowego aresztowania, stosownie do której izolacja w ramach aresztu powinna być stosowana w ostateczności, gdy inne (wolnościowe) środki zapobiegawcze nie będą w stanie zabezpieczyć prawidłowego toku postępowania karnego - nakłada na sąd stosujący i sąd przedłużający tymczasowe aresztowanie obowiązek rozważenia, czy dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania jurysdykcyjnego konieczne jest stosowanie tymczasowego aresztowania, czy też wystarczający jest inny środek o charakterze wolnościowym. W konsekwencji, gdy okoliczności sprawy zmieniły się w taki sposób, że wystarczające jest dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania stosowanie innych środków zapobiegawczych, tymczasowe aresztowanie należy niezwłocznie zmienić na inny środek zapobiegawczy.

Przypomnieć więc w powyższym kontekście trzeba, że obowiązek przedstawienia dowodów świadczących o dużym prawdopodobieństwie popełnienia przez podejrzanego A. W. przestępstwa opisanego we wniosku prokuratora o przedłużenie tymczasowego aresztowania oraz przytoczenie okoliczności faktycznych i prawnych wskazujących na istnienie podstaw i konieczność stosowania aresztu, o których mowa w art. 251 § 3 k.p.k., odnosi się nie tylko do postanowienia o zastosowaniu tego środka zapobiegawczego, ale również do rozstrzygnięcia podejmowanego na wniosek prokuratora w trybie art. 263 § 2 k.p.k. o przedłużeniu aresztu i wymusza na sądzie szczególnie wnikliwą ocenę konieczności stosowania wobec podejrzanego tymczasowego aresztowania, przy uwzględnieniu, czy w okolicznościach konkretnej sprawy istnieje realne zagrożenie dla przebiegu postępowania, wolności i praw innych osób, jak również bezpieczeństwa publicznego. Inne rozumienie treści art. 263 § 2 k.p.k. nie spełniałoby konstytucyjnego standardu jasności, kompletności i precyzji unormowania ustawowego.

W realiach rozpoznawanej sprawy wymaga wyeksponowania, iż tak jak w poprzednich decyzjach procesowych o zastosowaniu, a następnie przedłużeniu aresztu, tak i na obecnym etapie postępowania karnego/przygotowawczego brak jest podstaw do kwestionowania ogólnej podstawy dowodowej, określonej w art. 249 § 1 k.p.k. W tym kontekście nie można zgodzić się z zarzutem obrońcy oskarżonego, że nastąpiła mająca wpływ na treść postanowienia obraza przepisów postępowania, a to art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez dowolne przyjęcie, że zebrany dotychczas w sprawie materiał dowodowy wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo, że podejrzany A. W. dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu zabronionego, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena tego materiału dowodowego, prowadzi do wniosków odmiennych (k.22v). Przede wszystkim obrońca oskarżonego nie zauważył tego fragmentu części motywacyjnej zaskarżonego postanowienia, w którym Sąd Okręgowy odwołuje się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Krakowie zawartego w uzasadnieniu postanowienia z 31 maja 2022 r., sygn. akt II AKz 334/22, stwierdzającego, co następuje:

- obrońca pomija, iż na to, że zabezpieczone buty i części ubioru miał na sobie w dniu zdarzenia A. W. wskazują zeznania P. Z., który nadto bez wątpliwości rozpoznał podejrzanego na nagraniu z monitoringu;
- sugestia obrony, iż z protokołów badania trzeźwości wynika jedynie, że A. W. w dniu zdarzenia spożywał alkohol, a pokrzywdzony nie wyczuł go od sprawcy, nie jest jednak koherentna z poprzednią, zgodnie z którą sprawcą - według obrońcy - mógł być także P. Z., skoro z relacji obu mężczyzn wynika, iż w krytycznym dniu spożyli znaczne ilości alkoholu;

- nie można podzielić zapatrywań obrońcy, iż beużytecznym dowodem są protokoły zatrzymania rzeczy i oględziny miejsca zdarzenia, skoro ujawniono ślady oraz przedmioty mające służyć do sporządzenia zleconych opinii, będących priorytetowymi dla właściwej oceny sprawy;

- w tym kontekście nie sposób także deprecjonować zeznań funkcjonariuszy Policji, bowiem choć nie potwierdzają, że to A. W. był sprawcą napadu, to jednak opisują w nich stan rzeczy jaki zastali oni w zakresie śladów i rzeczy na miejscu zdarzenia oraz na trasie prowadzącej za śladami obuwia i w mieszkaniu do którego te ślady doprowadziły;

- okoliczność, że pokrzywdzeni nie byli w stanie (w ogóle bądź jednoznacznie) podać cech napastnika i rozpoznać podejrzanego na tablicach poglądowych nie wyklucza jeszcze wymaganego w art. 249 § 1 k.p.k. prawdopodobieństwa wynikającego z innych dowodów, bowiem przebieg zdarzenia miał charakter dynamiczny i mogli oni nie być w stanie zapamiętać wyglądu sprawcy, zwłaszcza, że w początkowej fazie był on zamaskowany.

Wymaga więc w tym miejscu podkreślenia, że wykazanie dowodowe dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzanego A. W. zarzucanych mu przestępstw nie budzi wątpliwości, a konieczność zabezpieczenia dalszego prawidłowego toku procesu (postępowania przygotowawczego) jest bezsporna. Warto podkreślić, że w wydanych postanowieniach w przedmiocie zastosowania i przedłużenia tymczasowego aresztowania względem oskarżonego każdorazowo przyjmowano istnienie na ich podstawie dużego prawdopodobieństwa, o jakim mowa w art. 249 § 1 k.p.k. Od ostatniego orzeczenia w przedmiocie przedłużenia stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego względem oskarżonego nie ujawniły się dowody, które nakazywałyby negatywną weryfikację zajętego w tym zakresie stanowiska. Wobec wielokrotnego badania i drobiazgowego omawiania tej kwestii we wspomnianych rozstrzygnięciach procesowych Sąd Apelacyjny powstrzyma się od czynienia szerszych wywodów na temat zmaterializowania się w niniejszej sprawie przesłanki z art. 249 § 1 k.p.k., akceptując te wyrażone w poprzednich judykatach.

Uwzględniając zatem zasady doświadczenia życiowego, jak i charakter oceny materiału dowodowego, który na etapie stosowania środka zapobiegawczego nie musi być pozbawiony luk, to stanowisko Sądu Okręgowego, że uprawdopodobniono popełnienie przez A. W. zarzucanego mu przestępstwa, a zatem zachodzi przesłanka dowodowa w zakresie czynu kwalifikowanego przez prokuratora z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., w dalszym ciągu jawi się jako uzasadnione. Także i w toku postępowania wywołanego zażaleniem obrońcy oskarżonego nie ujawniono żadnych dowodów, które skutkowałyby dezaktualizacją argumentacji przedstawianej w poprzednich postanowieniach o zastosowaniu i przedłużeniu stosowania tymczasowego aresztowania wobec A. W.. Zauważenia przy tym wymaga – także i w odpowiedzi na zarzut obrońcy oskarżonego, że „Z całą pewnością nie można stwierdzić, że jest to prawdopodobieństwo ^graniczące z pewnością^, jak wymaga tego orzecznictwo” (k. 24) – iż celem postępowania incydentalnego w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych nie jest merytoryczna ocena dowodów zgromadzonych w sprawie i ustalenie czy oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów, a jedynie rozważenie czy dowody te stwarzają stan prawdopodobieństwa, o jakim mowa w art. 249 § 1 k.p.k. (postanowienie SN z 26.11.2003., WZ 59/03, Legalis 98416), gdyż w postępowaniu w przedmiocie każdego środka zapobiegawczego rola sądu ogranicza się do zweryfikowania istnienia ustawowych przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania, a nie obejmuje badania istoty sprawstwa oskarżonego, co jest domeną wyrokowania. W rozpoznawanym zakresie - a więc postępowaniu incydentalnym prowadzonym w trybie art. 263 § 2 k.p.k. w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania wobec A. W. - niedopuszczalne byłoby zatem rozstrzygnięcie, które z wymienionych najpierw we wnioskach prokuratora, a następnie w postanowieniach sądowych o zastosowaniu i przedłużaniu aresztu, źródeł dowodowych są wiarygodne, a które godne wiary nie są (postanowienie SA w Krakowie z 09.08.2018., II AKz 405/18, KZS 2018/9/32).

Nie powinno więc w dalszym ciągu budzić wątpliwości, że podstawa funkcjonalna ujęta w powyższym przepisie nadal pozostaje spełniona, co łączyć należy z wystąpieniem przesłanek z art. 258 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.k., na które wskazywał Sąd Okręgowy w zaskarżonym postanowieniu. W kontekście zarzutu kierowanego przez skarżącego, iż na obawy wyrażone w tych przepisach nie wskazują dotychczasowy przebieg postępowania, zgromadzone w sprawie dowody, postawa podejrzanego oraz etap postępowania przygotowawczego i czynności pozostałe do wykonania, a

także możliwość wpływu na nie przez A. W., trzeba przypomnieć, że tymczasowe aresztowanie nie jest stosowane dla zabezpieczenia wykonania poszczególnych czynności, czy też przebiegu określonego etapu postępowania, lecz procesu jako całości, nawet do wprowadzenia kary do wykonania, jeżeli zachodzą ku temu podstawy (art. 249 § 4 k.p.k.). Tu natomiast zwrócić uwagę należy, iż niezbędne jest uzyskanie opinii z zakresu badań mikrośladów. Tym samym przesłanka ogólna zarówno w aspekcie dowodowym, jak i funkcjonalnym pozostaje spełniona, co słusznie przyjął Sąd Okręgowy. W realiach przedmiotowej sprawy brak jest zatem podstaw do przyjęcia, iż Sąd Okręgowy dopuścił się obrazy art. 249 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim obrazę tę zarzucił mu skarżący w zażaleniu.

Nie znajduje potwierdzenia w treści zaskarżonego postanowienia podnoszony przez obrońcę oskarżonego zarzut obrazy art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k., poprzez dowolne przyjęcie, że w stosunku do podejrzanego A. W. zachodzą szczególne przesłanki stosowania aresztu w postaci uzasadnionej obawy ucieczki lub ukrycia się podejrzanego przed wymiarem sprawiedliwości, a nadto uzasadniona obawa, że przebywając na wolności będzie w sposób bezprawny utrudniał postępowanie w sytuacji, gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, prowadzi do wniosków odmiennych. Skarżący zdaje się nie zauważać, iż Sąd Okręgowy odwołał się w tym zakresie do wcześniejszego zachowania A. W., który

w chwili zatrzymania był poszukiwany przez Komisariat V K., zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie nr rej. (...) /21/ROP, celem doprowadzenia do zakładu karnego w celu odbycia kary roku pozbawienia wolności. Nadto podejrzany nie ma stałego miejsca pobytu/zamieszkania. Jako miejsce zamieszkania oraz adres dla doręczeń, podejrzany podał K. ul. (...), tymczasem z relacji Policji z rozpytania wynika, iż pod adresem tym mieszka dziadek podejrzanego, zaś sam podejrzany nie mieszka w tym miejscu od około 20 lat. Nadto, w trakcie przesłuchania podejrzany oświadczył, iż po pracy czasem jeździ do mamy do Ł., a czasem do babci do T.. Podkreślić należy, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w Krakowie w sprawie o sygn. akt V Kow 1338/21 z 19 lipca 2021 r., zostało uchylone podejrzanemu zezwolenie na wykonywanie kary roku pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie, sygn. akt II K 1649/19/P, w systemie dozoru elektronicznego, udzielone postanowieniem z 8 września 2020 r., sygn. akt V Kow 1102/20 – i co istotne, podejrzany wykonywał karę w tym systemie zamieszkując na terenie (...) Zespołu (...) w W., skąd został usunięty 19 czerwca 2021 r., z uwagi na złamanie 17 czerwca 2021 r. abstynencji od alkoholu i środków odurzających oraz nie powrót do miejsca odbywania kary w wyznaczonym czasie. Absolutnie zatem zgodzić się trzeba z Sądem Okręgowym, iż z powyższego jasno wynika, że podejrzany nie ma w kraju centrum swoich spraw życiowych, to jest miejsca stałego pobytu, nie wiążą go także żadne poważne relacje rodzinne.

Tym samym zwolnienie z aresztu podejrzanego, posiadającego wymienione wyżej cechy indywidualne, na tym etapie postępowania stanowiłoby duże zagrożenie dla prawidłowości toku postępowania przygotowawczego. Samo zaś wspomniane w zażaleniu przez obrońcę podejrzanego zabezpieczenie dowodów, czy przeprowadzenie ich części, nie stanowi przy tym jedyne celu stosowania środków zapobiegawczych, bo postępowanie karne może być utrudniane na rozmaite sposoby, w każdym jego stadium (postanowienie SA w Krakowie z 6 kwietnia 2009 r., sygn. II AKz 126/09, KZS 2009/4/37). Obawa mactwa nie polega bowiem jedynie na ewentualnym zamiarze podejmowania niedozwolonej ingerencji w depozycje świadków, lecz na każdym działaniu, które ma za zadanie utrudnić postępowanie (uchwała SN z 19.09.2019., I DO 34/19, LEX 2977699). Ponadto nie można zapominać, iż podejrzany może także bezprawnie utrudniać postępowanie z obawy przed groźącą mu karą, już tylko z uwagi na zarzucone zachowania objęte normą art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., w związku ze społeczną szkodliwością przestępstwa i motywy działania. Dlatego aresztowanie wobec podejrzanego A. W. przedłużono nie tylko z tego względu, że wcześniej podejmował próby bezprawnej ingerencji w jego bieg i tym samym postępowanie to utrudniał, ale także dlatego, aby nie miał szansy podjąć ponownie takich zachowań, to jest aby takim jego zachowaniom zapobiec w przyszłości i tym samym zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania karnego na etapie postępowania przygotowawczego (postanowienie SA w Krakowie z 29.12.2015., II AKz 658/15, LEX 2062875).

Nadal aktualna pozostaje w realiach sprawy/wniosku prokuratora przesłanka grożącej podejrzanemu surowej kary, w rozumieniu art. 258 § 2 k.p.k. Przypomnieć jednak trzeba, że podejrzany A. W. stoi pod zarzutem popełnienia

zbrodni kwalifikowanej kumulatywnie z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 280 § 2 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. Biorąc pod uwagę powyższe oraz uwzględniając ciężar gatunkowy zarzucanego mu przestępstwa, uprawdopodobniony sposób działania, stopień społecznej szkodliwości oraz motywację, uzasadniona jest prognoza surowej kary, przynajmniej znacznie przekraczającej dolną granicę ustawowego zagrożenia za ten czyn w razie przypisania za niego odpowiedzialności oskarżonemu. Zauważenia w tym miejscu wymaga, że groźba orzeczenia względem niego surowej kary z mocy prawa uzasadnia domniemanie, iż w obawie przed jej wymierzeniem i wykonaniem, oskarżony realnie może podejmować bezprawne kroki celem destabilizacji prawidłowego toku procesu.

Nie ulega przy tym wątpliwości, jak słusznie zauważa skarżący w zażaleniu, iż w treści art. 258 § 2 k.p.k. podkreślono, że nie chodzi o samą surowość kary grożącej oskarżonemu jako samodzielną podstawę stosowania środka zapobiegawczego, lecz właśnie o wynikającą z niej obawę utrudniania postępowania celem uniknięcia odpowiedzialności. Inaczej rzecz ujmując, surowość grożącej kary jest przesłanką stosowania tymczasowego aresztowania, jednak pod warunkiem, że wynika z niej wskazana obawa, która jednak nie musi być dodatkowo wykazywana na podstawie konkretnych dowodów i okoliczności. Gdyby takie dowody i okoliczności istniały, to funkcjonowanie art. 258 § 2 k.p.k. straciłoby rację bytu, a podstawę do stosowania środków zapobiegawczych samodzielnie mogłyby stanowić przesłanki określone art. 258 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. W konsekwencji podstawa stosowania tymczasowego aresztowania, określona w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu pozytywnej przesłanki ogólnej wskazanej w art. 249 § 1 k.p.k. w zw. z art. 257 § 1 k.p.k. oraz przy braku przesłanek negatywnych z art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowi wystarczającą podstawę stosowania tego środka zapobiegawczego (postanowienie SA w Krakowie z 2.03.2018., II AKz 87/18 LEX 2453746). Stwierdziwszy zatem zagrożenie surową karą sąd może stosować środek zapobiegawczy nawet wówczas, gdy z materiału dowodowego nie wynika, by podejrzany podejmował jakiegokolwiek próby destabilizowania toku postępowania, czy to poprzez próby matactwa czy ukrywania się lub ucieczki. Źródłem obaw w tym zakresie jest bowiem wyłącznie groźba wymierzenia surowej kary. W orzecznictwie Sądu Najwyższego niejednokrotnie bowiem podkreślano, że w nowelizacji przepisów postępowania karnego z 2016 roku ustawodawca powrócił do rozwiązania, w którym grożąca oskarżonemu surowa kara w warunkach art. 258 § 2 k.p.k. stanowi samodzielną przesłankę szczególną stosowania tymczasowego aresztowania (postanowienie SN z 3.02.2022., II KK 6/22, Legalis 26592111). Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów w uchwale z dnia 19 stycznia 2012 r., sygn. akt I KZP 18/11, stwierdzając, że podstawy stosowania tymczasowego aresztowania, określone w art. 258 § 2 k.p.k., przy spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 249 § 1 k.p.k. i art. 257 § 1 k.p.k. i przy braku przesłanek negatywnych określonych w art. 259 § 1 i 2 k.p.k., stanowią samodzielne przesłanki szczególne stosowania tego środka zapobiegawczego (postanowienie SN z 5.01.2022., IV KZ 57/21, Legalis 2691835).

Wymaga zasygnalizowania w tym miejscu w odpowiedzi na zarzuty obrońcy podejrzanego zawarte w uzasadnieniu zażalenia, że i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej ETPC) dopuszcza pozbawienie wolności człowieka tylko i wyłącznie na podstawie pozytywnej przesłanki szczególnej z art. 258 § 2 k.p.k., jako samoistnej podstawy izolacji oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania, stwierdzając nawet, że surowość wyroku, jaki może zapaść w przyszłości i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet popełnienia ponownego przestępstwa. ETPC orzekł tak w sprawach przeciwko Polsce (skarga nr 44722/98 i skarga nr 24205/06), na gruncie art. 5 ust. 3 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm. - dalej EKPC). Dodatkowo w wyroku z dnia 23 czerwca 2005 r. (skarga nr 44722/98 Ł. przeciwko Polsce) ETPC wprost wskazuje, że surowość wyroku, jaki może w przyszłości zapaść i związany z nim ciężar gatunkowy stawianych zarzutów daje organom krajowym uzasadnioną podstawę do przyjęcia ryzyka ucieczki, a nawet ponownego popełnienia czynów zabronionych (zob. także wyrok z dnia 31 maja 2011 r. – skarga nr 24205/06 K. przeciwko Polsce, czy wyrok z dnia 26 lipca 2001 r. – skarga nr 33977/96 I. przeciwko Bułgarii).

Nie ma więc wątpliwości, iż na gruncie prawa międzynarodowego praw człowieka nie tylko polskie sady, ale i ETPC akceptuje funkcjonowanie szczególnego domniemania wynikającego z prognozowanej kary w kontekście ciężaru zarzutu przedstawionego (oczywiście w zakresie uprawdopodobnienia w rozumieniu art. 249 § 1 k.p.k.) podejrzanemu A. W. – rzecz jasna przy uwzględnieniu zasady adekwatności środka zapobiegawczego do zmiennej sytuacji procesowej

wyrażonej w art. 258 § 4 k.p.k. korespondującej z eksponowanym w orzecznictwie ETPC nakazem uwzględniania przy ocenie stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania dynamicznej sytuacji procesowej, która powoduje, że przesłanki, którymi można było zasadnie usprawiedliwić wiążącą się z tym środkiem zapobiegawczym ingerencje w wolność oskarżonego, na dalszych etapach postępowania mogą nie występować. Wymienić tu należy w szczególności wyroki ETPC: z 18 stycznia 2007 r. w sprawie E. przeciwko Łotwie (skarga nr 73819/01); z 20 maja 2008 r. w sprawie F. przeciwko Polsce (skarga nr 55470/00); z 20 maja 2008 r. w sprawie G. przeciwko Turcji (skarga nr 16330/02); z 4 listopada 2008 r. w sprawie E. K. przeciwko Polsce (skarga nr 12269/02).

W kontekście treści art. 263 § 2 k.p.k. sąd, przedłużając tymczasowe aresztowanie, obowiązany jest skontrolować przebieg dotychczasowego postępowania jurysdykcyjnego przez pryzmat dyrektywy szybkości oraz ocenić, czy okoliczności przedstawione przez prokuratora we wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania nie zostały zawinione przez organy prowadzące postępowanie przygotowawcze. Zgodnie z powołanym przepisem, jeżeli ze względu na szczególne okoliczności sprawy nie można było ukończyć postępowania przygotowawczego w terminie określonym w 3 miesiący, to na wniosek prokuratora, sąd pierwszej instancji właściwy do rozpoznania sprawy, gdy zachodzi tego potrzeba, może przedłużyć tymczasowe aresztowanie na okres, który łącznie nie może przekroczyć 12 miesięcy. W tym stanie rzeczy trzeba stwierdzić, iż Sąd Okręgowy trafnie dostrzegł, że zachodzi jeszcze potrzeba realizacji niektórych, wymienionych w części motywacyjnej zaskarżonego postanowienia czynności procesowych, których możliwość wcześniejszego wykonania była obiektywnie niemożliwa. Podkreślenia przy tym wymaga, że czynności do tej pory przeprowadzone znajdują pełne uzasadnienie procesowe, zmiernają do wszechstronnego ustalenia wszelkich szczegółowych okoliczności sprawy, a zwłaszcza odtworzenia okoliczności zbrodni i rzeczywistego udziału w jej popełnieniu podejrzanego A. W.. W sprawie konieczne okazało się zasięgnięcie opinii wielu biegłych z zakresu różnych specjalności. Taka zaś konieczność z reguły i w każdej niemal sprawie, wydłuża czas postępowania, niekiedy o wiele miesięcy. Z jednej strony dlatego, że wykonanie niektórych ekspertyz kryminalistycznych wymaga znacznego czasu, po wtóre dlatego, że biegli na ogół obciążeni są wieloma obowiązkami i wieloma ekspertyzami, a wreszcie dlatego (i w związku z tym), że prowadzący postępowanie zwykle ma ograniczony wpływ na termin wykonania ekspertyzy.

Oczywiście desygnaty określenia definicyjnego „szczególne okoliczności sprawy”, nie zostały normatywnie dookreślone, ale nie ulega wątpliwości, że każdorazowo muszą być odnoszone do okoliczności konkretnej sytuacji procesowej. Zwłaszcza, że treść art. 263 § 2 k.p.k. nie wskazuje żadnych kryteriów oceny, a zatem jest to zwrot niedookreślony o charakterze wartościującym. Oznacza to, że pojęcie „szczególne okoliczności sprawy” stanowi swoistego rodzaju klauzulę generalną, pozostawiając sądowi rozstrzygającemu wniosek o przedłużenie tymczasowego aresztowania dość szeroki zakres uznaniowości. Nie ma więc zasadniczo znaczenia liczba wymagających przeprowadzenia czynności dowodowych, w tym liczba wymagających zlecenia i przeprowadzenia ekspertyz, lecz o rodzaj i charakter badanych okoliczności, stopień trudności odtworzenia prawdziwych okoliczności faktycznych zdarzenia, stopień skomplikowania zdań stawianych biegłym, wartość i przydatność ujawnionych dowodów w tym, czy prowadzą one ustaleń pewnych, czy też rodzą kolejne wątpliwości i potrzebę poszukiwania dalszych dowodów, a niekiedy do powoływania kolejnych biegłych. Zasadne zatem będzie uznanie, że w sprawie występują szczególne okoliczności, w rozumieniu art. 263 § 2 k.p.k., jeżeli planowo i bez nieuzasadnionej zwłoki realizowane czynności dowodowe nie prowadzą do odtworzenia okoliczności zdarzenia w sposób pewny i nie budzący wątpliwości, zaś usunięcie utrzymujących się wątpliwości co do faktów o istotnym znaczeniu poznawczym, determinuje podejmowanie dalszych działań dowodowych, których efektem finalnym ma być przekonanie o dokonaniu prawdziwych ustaleń we wszystkich kwestiach warunkujących zakończenie śledztwa i skonkretyzowanie zarzutów aktu oskarżenia. Inaczej rzecz tę ujmując, o wystąpieniu „szczególnych okoliczności sprawy” decydować też mogą i na ogół decydują, rzeczywiste trudności poznawcze w dochodzeniu do ustaleń opartych na faktach prawdziwych, a zarazem takich faktach, bez ustalenia których nie jest możliwe osiągnięcie tego stopnia pewności w kwestii sprawstwa i winy podejrzanego, które warunkuje zakończenie postępowania i jego umorzenie bądź też wniesienie aktu oskarżenia.

Mając na względzie, że w art. 263 § 2 k.p.k. chodzi o szczególne okoliczności sprawy, nie zaś o szczególną zawilóść czynności dowodowych (postanowienie SA w Katowicach z 27.04.2006 r., II AKz 233/06, KZS 2006/7-8/147),

to dokonana przez Sąd Okręgowy ocena toku czynności procesowych zrealizowanych w ramach postępowania przygotowawczego w sprawie przeciwko podejrzanemu A. W., daje podstawę do uznania wystąpienia szczególnych okoliczności sprawy w takim, jak wyżej przedstawiono, rozumieniu. Mając dodatkowo na względzie, że według art. 263 § 2 k.p.k., podstawę przedłużenia tymczasowego aresztowania mogą stanowić istotne przeszkody niemożliwe do usunięcia przez organ prowadzący postępowanie, które już zaistniały, a nie te, które ewentualnie mogą wystąpić (postanowienie SA w Katowicach z 23.04.2003 r., II Ako 148/03, OSA 2004/4/26), Sąd Apelacyjny podziela także zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego przekonanie, że dalsze stosowanie tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego A. W. jest koniecznością procesową, znajdującą pełne uzasadnienie zarówno faktyczne, jak też prawne. Zakończenie postępowania przygotowawczego wymaga bowiem przeprowadzenia dalszych niezbędnych dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz istotnych z punktu widzenia odpowiedzialności karnej podejrzanego A. W. czynności procesowych, których nie zdołano wykonać do chwili obecnej z przyczyn natury obiektywnej, nie zaś z niewłaściwej organizacji czy nieprawidłowego planowania kolejnych czynności procesowych.

Mając powyższe ustalenia i rozważania na uwadze, a zwłaszcza uwzględniając intensywność obaw wskazanych powyżej, oczywistym jest, że tok postępowania karnego, toczącego się w niniejszej sprawie, musi być na etapie postępowania przygotowawczego skutecznie zabezpieczony i - uwzględniając charakter oraz intensywność opisanych powyżej obaw - tylko dalsze tymczasowe aresztowanie podejrzanego A. W. jest w stanie sprostać tym wymogom. Żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze nieizolacyjnym nie jest w stanie zapewnić prawidłowego toku prowadzonego postępowania. A zatem w niniejszej sprawie nie doszło do naruszenia dyspozycji art. 257 § 1 k.p.k., który zawiera tzw. dyrektywę adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej oskarżonego, wyrażającą się w nakazie dokonywania przez sąd oceny potrzeby oraz celowości utrzymywania środka zapobiegawczego oraz uchylenia lub zmiany tego środka w chwili, gdy ustaną przyczyny jego zastosowania (J. Kosonoga, Dyrektywa adaptacji środka zapobiegawczego do sytuacji procesowej, Prokuratura i Prawo 2003/12, s. 64-72; J. Skorupka (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, red. J. Skorupka, 2016, s. 570). Oczywistym jest przecież, że z punktu widzenia normatywnego i faktycznego, organ procesowy, którym w realiach rozpoznawanej sprawy jest Prokuratura Rejonowa w Wieliczce, ma obowiązek ciągłego kontrolowania zasadności stosowania środka zapobiegawczego i gdy tylko dojdzie do wniosku, że jego utrzymywanie jest nieuzasadnione, jest zobligowany do jego uchylenia lub zmiany. Tak więc w realiach sprawy istnienie w momencie podejmowania decyzji procesowej o wystąpieniu z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania przesłanek do dalszego stosowania tego najostrejszego środka zapobiegawczego nie oznacza bowiem zwolnienia Prokuratora Rejonowego w Wieliczce, od obowiązku ciągłej kontroli zasadności stosowania tego środka (zob. wyrok SN z 24.01.2007., II KK 152/06, LEX 249199).

Na zakończenie trzeba wskazać, że brak jest w sytuacji procesowej A. W. negatywnych przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania określonych w art. 259 § 1 i § 2 k.p.k. Brak jest bowiem podstaw faktycznych do twierdzenia, że izolacja oskarżonego w warunkach tymczasowego aresztowania stwarza realne zagrożenia dla jego życia i zdrowia. W konsekwencji, zarówno sytuacja osobista, jak i procesowa oskarżonego, nie stanowi poważnego niebezpieczeństwa dla jego zdrowia lub życia (argument z art. 259 § 1 pkt 1 k.p.k.), ani też nie niesie ze sobą wyjątkowo ciężkich skutków dla niego lub jego najbliższej rodziny (argument z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k.). Nie można przy tym zapominać, iż uchylenie tymczasowego aresztowania nie może nastąpić w każdym wypadku wystąpienia skutków niekorzystnych dla aresztowanego lub jego najbliższych, ale tylko wtedy gdy skutki te są wyjątkowo ciężkie, a fakty je uzasadniające są wykazane, przy czym wykazanie ich obciąża stronę, która domaga się ich zastosowania i w konsekwencji to na oskarżonym lub na jego obrońcy ciąży obowiązek przedstawienia i udowodnienia okoliczności w tej materii. Nie jest bowiem rzeczą sądu rozstrzygającego w kwestii incydentalnej, a dotyczącej stosowania środków zapobiegawczych, stałe kontrolowanie sytuacji rodzinnej oskarżonego (por. postanowienie SA w Katowicach z 29.02.2012., II AKz 123/12, Legalis 486834).

Z tych wszystkich względów i na mocy powołanych przepisów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.